

נראדה אוד

פרשת מקץ - חנוכה תשפ"ב
גליון צה שנה ב
מבוא רבדי"ק מלעכוויטש קוידענב

{ דברות קודש }

הודאה לה' יתברך אף בעת ההסתר

ויהי מקץ שנתים ימים וגו' (מא, א).

במדרש (ב"ר פט, א) קץ שם לחושך (איוב כח, א) זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה, ומאי טעם קץ שם לחושך שכל זמן שיצה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם וכו' נעקר יצה"ר מן העולם אין אופל וצלמות בעולם.

עוד במדרש (שם, א) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו (תהלים מ, ה), זה יוסף, ולא פנה אל רהבים, על ידי שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי נתוסף לו שתי שנים.

בספה"ק נתקשו בדברי המדרש שלכאורה נסתרים מרישא לסיפא, וביאר מרן אדמו"ר הזקן ז"ע שכל ירידה הבאה לאדם אינה אלא לצורך עליה אם עבור עצמו אם עבור אחרים, וכיון שפטר יוסף חלומו של שר המשקים בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשייך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו, ולא יבוא מכך שום עליה לשר המשקים, אם כן על כרחך תכלית ירידתו לבית האסורים עבור עלייתו של יוסף הצדיק מבית האסורים על ידי שזיכרנו לפני פרעה. לכך אמר לו כי אם זכרתי אתך שלא היה זה בתור בקשה, אלא כהמשך לפתרון החלום לבאר מה טעם ירידתו. אמנם לפי דרגת יוסף הצדיק נראו דבריו כחסרון אמונה ולכן נענש על זה.

הודאה להשם יתברך בהבנה שהקושי הוא העדר שקודם להייה ממשיכה את הישועה

יש לפרש ביתר ביאור דכתיב (תהלים קיח, כא) אודך כי עניתי ותהי לי לישועה, ובספה"ק ביארו עניתיני מל' עינוי שאף בעת שנמצא עדיין בהסתר מודה להשם יתברך, כי בטוח שכל תכלית הירידה וההסתר לצורך הישועה, ובהודאה זו ממשיך עליו ישועת ה', והוה אודך כי עניתיני בזמן העינוי ועל ידי זה ותהי לי לישועה, כדאי' כמה פעמים במהר"ל שקודם לכל הויה יש להיות העדר, ע"כ

בחנוכה נמשך אור הגאולה

על כן יש הרבה לעז בפירש"י בפרשת מקץ

ראיתי בספר שארית ישראל (שער הזמנים שער ב לשבועות מאמר השלישי) וז"ל ושמעתי ממורי הק' מטשארנאביל שגילו לו מן השמים בחלום ע"י נשמת צדיק אחד שהיה בעולם העליון שלש מאות שנה שמסדרין למעלה אברי משיח צדקנו, ואמר לו רמו ע"ז שנמצא כתוב ברש"י בתנ"ך (ע"י דה"ב ב, ד, א) סידרא בלע"ז, והיינו שמסדרין אברין של משיח ע"י הלעז דוקא, והענין עמוק הוא מאד עיי"ש שהאר"ך. ועפ"י זה אמרתי שעל כן בפרשת מקץ שהוא בחנוכה שהוא אורו של משיח כמבואר הרבה בספרי צדיקים גם אני הארכתי בספרי כת"י שעה"ת והארכתי לרמוז בפסוק ויהי מקץ ענין הגאולה. על כן נמצא בפירש"י שעל מקץ לשון לעז הרבה, מה שלא נמצא כן בשום סדרה כאשר יראה הרואה.

רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראדין ז"ע, שם אהרן אות כב

המשך בעמוד הבא <<<

{ שניני אור }

ביום א' דחנוכה האיר אדמו"ר שליט"א בדברות קדשו כי החשמונאים הצדיקים כאשר מצאו פך שמן שלא היה בו אלא להדליק יום אחד, התחזקו באמונה ובטחון בהשם יתברך ולא הרירו כלל כיצד ידליקו בימים הבאים - לא היה בהם אפילו אחד מקטני אמנה ששאל מה נאכל למחר, ובזכות בטחונם החזק זכו לנס פך השמן.

רגילים אנו תמיד לשנן שבזמן חסרון וההעדר ל"ע יש להתחזק בבטחון בהשם יתברך ובזאת זוכים לישועה, אמנם המבקש נקודת אמת בעבודתו ראוי לו לעיין בתוככי לבו האם אכן מבוקשו להידיק בהשם יתברך באמונה ובטחון, או שמא עיקר מבוקשו הישועה שתבוא על ידי בטחוננו...

ידועים דברי המדרש בפרשתנו אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהבים על ידי שאמר לשר המשקים כי אם זכרתי והזכרתי נתוסף לו שתי שנים, דברי המדרש מוקשים לכאורה כאשר מתחלה דורש שיוסף שם ה' מבטחו ולאחמ"כ מבאר שנוענש על כך שפנה לשר המשקים.

פירוש מפליא בדברי המדרש מצינו בספר שפת אמת בפרשתנו (תה"א, תה"ב) כי באמת בטח יוסף הצדיק בהשם יתברך ובקשתו משר המשקים שיזכירוהו לפרעה היתה רק מכיון שהבין מהחלום שעליו לבקש זאת, ודוקא משום שבאמת לא היה רצונו לבטוח בשר המשקים נעשה עמו חסד שנוספו לו שנתיים בבית האסורים, כדי שלא תועיל השתדלותו ולא יפגם בטחוננו בהשם יתברך, אך אם היה בוטח בשר המשקים היתה השתדלותו מועילה והיה מפסיד בטחוננו ודבקו בהשם יתברך!

ובשפת המעשה - פעמים עושה האדם השתדלות להשיג דבר מה, ההשתדלות הבסיסית ודאי חובתו היא אך לפעמים משתדל הוא מעבר למוטל עליו - הכל לפי הענין, כעת בוחנים משמים מה באמת חשוב לו, אם בעומק לבו אכן חשוב זו הבטחון והדבקות בהשם יתברך אלא שטעה לחשוב שזוהי השתדלות ראויה, הרי שמשמים ההשתדלות אינה מניבה פרי כדי שלא יאבד את בטחוננו, אך אם עיקר רצונו להשיג את צרכיו מניחים לו להצליח בהשתדלותו בכך הוא אמנם משיג את מבוקשו אך הוא מאבד ל"ע את הקשר והבטחון בהשם יתברך החשובים הרבה יותר.

ועוד בנתיבי עבודת הבטחון - מדוע אכן נחשבה פנייתו של יוסף הצדיק לשר המשקים כהשתדלות מיותרת, שמעתי מהר"ר הענין זילברפרב בשם אחד מאדמו"ר" בעלזא כי יוסף פתר את חלומו שבעוד שלשה ימים יוציאו אותו מבור הכלא ואזי בקש ממנו שבצאתו יזכירוהו לפני פרעה, לבקש כבר עתה על מה שיתרחש בעוד שלשה ימים נחשבה בהשתדלות מיותרת לפי מעלתו.

אנשים קטנים שכמונו עדיין אינם שייכים לדרגות שכאלו, אך ודאי שהבטחון עבודת חיים היא לכל איש יהודי - עבודה שעושה את החיים.

יתברך מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה;

שמתבונן היהודי שאף כי עתה עומדים אנחנו בחשכת הגלות, ודאי אין החשכות והגלות אלא לצורך אורו של מלך המשיח שיתגלה במהרה, וכבר עתה מתענג ומודה להשם יתברך על ישועתו וחסדו, ובהודאה זו נמתק החשכות ונגלה חסדו יתברך בלא קושי והסתר שבחבלי משיח שעבוד מלכויות ומלחמת גוג ומגוג.

יוסף הצדיק בבית האסורים המשיח לכל הדורות הבטחון וההודאה לה' גם במצב ההעדר

כענין זה היה אצל יוסף הצדיק בהיותו בבית האסורים, שאף כי היה שרוי בחושך והסתר שמח והתחזק באמונה שודאי יושיעו הבורא יתברך, ואין הקושי והחסרון אלא עבור גילוי החסד. ובזה הכין דרך לבני ישראל לדורותם שאף בעת הסתרה יחזק לבם ויודו להשם יתברך כי קרובה ישועתם לבוא, ולכן אשר סיפר לו שר המשקים חלומו ומתוך החלום הבין שירידת שר המשקים לבית האסורים היא עבור עלייתו שלו נתמלא לבו שמחה עצומה בראותו כי אמנם אין החסרון וההעדר אלא עבור הישועה שתבוא על ידו, כאשר בטח בכל עת החשכות שתכלית החושך עבור גילוי החסד, ומתוך שמחתו אמר לשר המשקים כי אם זכרתי אתך שלא בדרך בקשה כי אם חלק מפתרון החלום, להראות שמחתו והודאתו להשם יתברך על שהביא עליו החושך עבור גילוי הישועה.

זהו ביאור דברי המדרש אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, כי ודאי היה בטחוננו שלם באלקינו, ולא פנה אל רהבים שלא בטח כלל בשר המשקים, על ידי שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי נתוסף לו שתי שנים, מחמת שהיה עבודתו זאת נתנית כח לישראל להתחזק בבטחון והודיה להשם יתברך בזמני החושך ואף בקשתו משר המשקים היתה חלק מעבודה זו כנ"ל, לכן נתוסף לו שתי שנים כי עדיין לא בא לשלמות עבודה זו ונצרך לישב עוד שתי שנים בבית האסורים להשלים הכנתו לדורות הבאים, למען יתחזקו להודות להשם יתברך אף קודם שנראית הישועה.

ועל זה הביא המדרש הכתוב קץ שם לחושך, זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפילה, כי אף אם עתה שיצה"ר בעולם חושך וצלמות בעולם, נאמין ונדע שודאי לעת ערב יהיה אור ואין ההעדר אלא עבור גילוי ישועתו וחסדו עלינו, וממילא כבר עתה נשמח ונודה לשמו יתברך על אור הגאולה שיאיר עלינו במהרה בימינו.

ליל ש"ק מקץ תשע"ז

שמירת הנרות מיניקת החיצונים בכה השבת

איתא ממרן אדמו"ר מוהר"י ז"ע בטעם המנהג לומר ז' פעמים ויהי נועם אחר הדלקת נרות חנוכה, כי החיצונים משתוקקים מאד לינוק מאור קדושת הנרות ואמירת ויהי נועם היא שמירה מיניקת החיצונים, אמנם בערב שבת אין אומרים כי בשבת אין שליטה לכחות החיצונים כדא"ב בזה"ק וכל דינין מתעברין מינה.

והנה אף שהדלקת הנרות היא קודם כניסת השבת, אשר בזמן זה אדרבה מתגברים ביותר הכחות כנגד כאשר יודעים שמתבטלים בהגיע השבת. מכל מקום כיון שהשתוקקות החיצונים לינוק מנר מצוה ומצות הנרות דייקא מה שדולקים בשבת, כנפסק בשו"ע שיש להניח בנרות שמן שידלוק כשיעור אחר כניסת שבת, ממילא אינם יכולים לינוק מנרות אלו כאשר מתבטל כוחם בהגיע השבת, ועכ"פ הנראה מזה שנרות חנוכה אלו הדולקים בשבת יש בהם שייכות לקדושת שבת.

ער"ש נר ב' דחנוכה - י"ד מרן אדמו"ר מוהר"י ז"ע, תשע"א

ניצוצי אורה מתוך שיחות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במעלת שבת חנוכה ויום זאת חנוכה

אור החנוכה מעורר רצון באיש יהודי

איתא במאור עינים וכן ממרן הס"ק מלעכוויטש בדברי הגמ' (שבת כא): פתילות ושמינים שאמרו חכמים אין מדליקין בהם בשבת מדליקין בהם בחנוכה, פתילה מורה על הגוף ושמן מורה על הנשמה, אף גופים ונשמות בדרגה שפלה שאינם זוכים לקבל אור השבת מאיר בהם אור החנוכה.

הביאור בזה ע"ד משל לאדם עני ואביון שניתנה לו רשות ליכנס לפלטרין של מלך וליטול משם ככל אשר יחפוץ, והנה אם יש בו דעת להבין מה ליטול מבית המלך וכלים להניח בהם מה שנוטל, ודאי בצאתו משם כבר לא יהא עני כי כלום חסר בבית המלך, אמנם אם עני ואביון הוא שאין בידו כלים ולא זו בלבד אלא אף דעת אין בו להבין מה יש בהיכל המלך, הרי שמתהלך בארמון המלך כסומא בארובה בסמוך לכל טוב שבעולם, ואינו נוטל לעצמו מה שיעשהו למאושר כל ימי חייו.

כן הוא ענין קדושת שבת שיכול האדם בשב"ק לאסוף בנפשו מבית המלך אור ודבקות לששת ימי המעשה, אמנם צריך שיהיו בנפשו כלים ראויים לקבל בהם האור, ואף אם אין בידו כלים אם יש בו לכל הפחות דעת ותשוקה לקבל נועם שבת נמשך קדושת השבת בנפשו, אבל יש נשמות וגופים שאין בהם כלים לקבל האור ואף דעת אין בהם להבין שיום זה מכובד מכל ימים, ולכן אינם זוכים לקבל אור השבת.

אמנם אף נשמות אלו השרויים בחשכות מדליקין בהם בחנוכה, כי אף שודאי קדושת השבת גבוהה ביותר מקדושת חנוכה, נתייחד אור החנוכה שבונה באיש יהודי כלים ומביא בלבד רצון להאיר נפשו באורו יתברך, ועל ידי שנתעורר רצונו לצאת מחשכת החומר נמשך עליו אור עליון.

ובשבת שכבר קדמו לה ימי חנוכה, כאשר כבר זכה היהודי לקבל כלים ורצון בנפשו על ידי נרות חנוכה, ודאי זוכה ביותר לקבל אור השבת.

נר ה' דחנוכה ליל שישי תשס"ט

תכלית האור לכיים מצויות ה' בביטול הרצון

איתא בקדושת לוי אין ערוך לך ה' אלקינו בעולם הזה ואין זולתך מלכנו לחיי העולם הבא, הנה תכלית עבודת היהודי שיכוין לבו לעשות רצונו יתברך לשמו יתברך שלא לשם טובת הנאה, אמנם יכול לסבור דעתו שאף כי אין לכוין בקיום המצוות עבור קבלת שכר בעוה"ז, אבל קיומם לשם תענוג רוחני בעוה"ב אינו חסרון במצוה, לזה אמר אין ערוך לך ה' אלקינו בעוה"ז ואין זולתך מלכנו לחיי העוה"ב, הן בעוה"ז והן בעוה"ב אין ערוך לה' אלקינו ואין זולתו, ולא יקיים מצוותיו כי אם עבור ביטול לרצונו יתברך ללא שום מחשבת שכר.

כן היה בעת שהחשיכו היונים עיניהם של ישראל ולא הרגישו אור וחיות בקיום מצוות ה', ובזה בקשו להתגבר עליהם לבל יקיימו רצונו יתברך בעת שאין מרגישים נועם ורצון, אמנם החשמונאים נלחמו נגדם במסירות נפש והכריזו לישראל שאין תכליתם בעבודת היוצר עבור הרגשת אור ותענוג אפילו תענוג רוחני כי אם עבור קיום

רצונו יתברך בביטול גמור, ממילא אף אם חשכו עיניהם לא יתפרו מקיום רצון יוצרם, ובזה זכו לנר חנוכה המאיר אורו יתברך בנפשות ישראל בכל דור.

זהו הנרמז בדברי הגמ' נר חנוכה בשמאל ומזוזה בימין, נר חנוכה מורה על גודל האור שזוכים בקיום רצונו יתברך, ומזוזה על יחוד ה' בקיום רצונו יתברך באמונה ללא הרגשת תענוג, כי אף שודאי משתוקקים אנחנו להרגיש אורו וקרבתו יתברך בנפשנו אין זה אלא בשמאל שהוא דרגה נמוכה לגבי הימין ששם מניחים המזוזה המורה על קיום המצוות באמונה וביטול לרצונו יתברך.

וכן איתא בחז"ל (מסכת סופרים כ, ה) מה יפית במזוזה ומה נעמת בנר חנוכה, נר חנוכה מורה על גודל הנעימות והמתיקות בעבודתו יתברך, אמנם יופי בני ישראל נגלה דייקא במזוזה כאשר אין שמים לבם להרגשת תענוג בעבודתם כי אם מבטלים עצמם לרצון קונם.

ביותר מתעורר ענין זה ביום זאת חנוכה ע"פ מה דא"ב בבית יוסף באחד התירוצים לקושיא הידועה, שבעת שייצקו ביום הראשון השמן למנורה נתמלא מיד הפך בשמן, אמנם לפי זה ביום השמיני הדליקו בשמן שכבר נתמלא מאתמול ולכאורה לא היה ביום זה נס, אלא שביום השמיני נקבע נפשות בני ישראל שאין מקיימים מצות ה' בהדלקת המנורה רק בעת שמגלה להם ניסיו, כי אם אף בעת שאין רואים נס ופלא מקיימים מצותו לשם קיום רצונו יתברך, ולכן נקרא היום זאת חנוכה כי זהו תכלית הארת ימים אלו לקייים רצונו יתברך אף בלא הרגשת נועם ואור.

נר ב' דחנוכה דהאי שאת

הודאה תמידית להשם יתברך על חסדיו

סדר הדלקת נרות חנוכה לדעת בית הלל ביום הראשון מדליק אחד מכאן ואילך מוסיף והולך. הענין בזה כי מדרך העולם כאשר אירע נס שבתחלה מתפעל האדם ביותר ומודה להשם יתברך על חסדו, אבל בעבור יום ויום נעשה אצלו הדבר כהרגל ואין הודאתו להשם יתברך כהודאתו בתחלה, אמנם האמת שאין להניח להרגל להחליש הרגשת הנס וההודאה עליו, ולכן סברי בית הלל שמוסיף והולך מיום ליום בהדלקת הנרות, כי בכל יום שנוסף הנס יש להוסיף ולהתבונן יותר ויותר בחסד ה' עליו.

וכן עבודת היהודי תמיד שיתבונן ויתן שבח והודיה על ניסיון שבכל יום ועמו ועל נפלאותיו וטובותיו שבכל עת, ואף שמורגל בחסדים אלו לא יסיח דעתו מהתבוננותו בחסד ה' שבכל רגע ויהא פיו תמיד מלא שירה כים על רוב חסדו וטובו.

לכן נקרא יום השמיני זאת חנוכה, כי עיקר תכלית ימי החנוכה לקבוע בנפש היהודי שלא יודה להשם יתברך רק בפעמים הראשונות שעושה עמו חסד, אלא אף כאשר נתגלה הנס פעם שמינית לא יפסיק מהודאתו, ומזה יקח כח להתבונן ולהודות תמיד על כל הטובות והחסדים שמשפיע עליו הבורא יתברך בכל עת ובכל שעה.

ליל זאת חנוכה תשע"ח

השי"ת מסבב כל הסבות להושיע את האדם תיכף כשיגיע לשלמות במדת הבטחון

יהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם וגו' (מא, א). פירש באור החיים שכל משך הב' שנים חלם בכל לילה זה החלום רק ששכחו, עיי"ש. ולכאורה קשה למה הוצרך דבר זה שיחלום כל הנ"ל. וביאר הוא ז"ל על פי מעשה מהבעש"ט שנסע עם מו"ה מענדיל המגיד מבאר ז"ל ויצא הרב רבי מענדיל למים, ואמר לו הבעש"ט ז"ל יהיה לך בטחון אמיתי בהשי"ת ויזמין לך מים, וכן עשה. ונזדמן להם ערל ושאל להם אם פגעו בסוסים שנאבדו ממנו שלשה ימים שהוא מבקש אותם זה ג' ימים, ושאלו לו אם יש עמו מים, ונתן לשתות לרבי מענדיל. ושאל המגיד רבי מענדיל לרבו הבעש"ט, כיון שהערל הנ"ל לא נסע רק למעני לרוות צמאוני למה נוסע זה שלשה ימים, והשיב לו שהשי"ת הזמין אותו מקודם שאם יהיה לך בטחון אמיתי בהשי"ת ימלא מחסורך.

הרי שגדול כח הבטחון שהשי"ת מזמין למלא משאלות אדם קודם שיהיה לו הבטחון על זה האופן באם יהיה לו בטחון, וכן כאן גבי יוסף שתחלה בטח על שר המשקים ונענש עד שהיה לו בטחון בהשי"ת לכך הזמין השי"ת החלום לפרעה בכל לילה משך ב' שנים שיהיה מוכן לגאולת יוסף מיד כשיהיה לו בטחון בהשי"ת, והבן.

הרה"ק ר' פינחס מקאריין ז"ע, אמרי פינחס יוסף שם בה' מבטחו, רק שהבין שירידת שר המשקים היה לטובתו

במדרש אשרי הגבר אשר שם ד' מבטחו, זה יוסף. ובשביל שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי נתוסף לו שתי שנים. המדרש הזה אומר דרשוני, אך הפירוש הוא דהנה בבוא לאדם איזה סיבה ר"ל, הוא על אחד משני אופנים או שהוא ירידה לצורך עליה או שהוא רק לטובת אחרים. והנסימן על זה שאם הוא מתגדל אח"כ ביתר שאת, אזי היה הסבה לטובתו. ואם אינו מתגדל אח"כ, אזי הסימן הוא שהוא רק לטובת אחרים.

ועל כן כאשר ראה יוסף בפתורו שלא יתגדל יותר ממה שהיה, כאשר אמר לי יוסף ונתת הכוס על כף פרעה כמשפט הראשון דייקא לא יותר, וא"כ למה בא הסיבה זו לידך - כי אם זכרתי, ואין זה בקשה רק הוא גם כן מענין הפתרון. ועל כן שפיר אמר המדרש אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף ובשביל שאמר, ר"ל באמירה בעלמא אף שבלבו היה בוטח בה' אך יען שלשר המשקים היה נראה ששם בטחונו עליו לכך נתוספו לו ב' שנים. בשם א"ז הק' מוה"ר שלמה חיים [מ"ן אדמו"ר הזקן] ז"ל.

אילנא דחיי

יוסף הצדיק כיון בבקשתו משר המשקים לפעול לכלל הדורות שכשיהודי יבקש טובה מגוי רשע שאכן יהא בעזרו

הנה איתא במדרש (ב"ר פט, א) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים (תהלים מ, ה) זה יוסף, ובשביל שאמר כי אם זכרתי והזכרתי וכו' ניתוספו לו ב' שנים. והמדרש צריך עיון דבתחילה אמר דיוסף לא בטח באדם, ומסיים דנענש בשביל שבטח בשר המשקים.

[אלא דיוסף הצדיק] הוא עשה טובה לישראל שכשיהיו בגלות ויצטרכו לפעמים לטובה מעוכם שיעשה להם. לזה ביקש הוא מהשר המשקים, כדי

שיושעו ישראל לפעמים על ידי עכו"ם, ועם כל זאת כיון שהקב"ה מדקדק עם צדיקים וכו' (ב"ק ג). נענש וכו'.

מ"ן אדמו"ר מוה"ר ז"ע -

מקץ תרס"ט, נהר מעדן קובץ א

יוסף הצדיק היה רגיל להשיב בה' מבטחו, לפיכך הקפידו עליו ביותר על פגם קל בענין זה

דברי המדרש רבה ריש פר' מקץ אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף ולא פנה אל רהבים על ידי שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי נתוסף לו שתי שנים. יש לפרש עפ"ד הש"ס מכות דף כ"ד ע"א אוטם אונזו משמוע וכו' כגון ר"א בר"ש ועיי"ש ברש"י ז"ל [בהשווה את הפועלים (ב"מ דף פד): דנפק ריחשא מאודניה ואיתחזי לאיתתיה בחלמא ואמר לה האי דשמעית בזילתא דצורבא מרבנן ולא מחאי כדמבעי לי אלמא בחייו הוה רגיל לדקדק בכך ולפיכך הקפיד הקב"ה עליו על אותו הפעם שלא מיהא], דלפיכך הקפיד עליו הקב"ה משום שהיה רגיל ברוב פעמים לדקדק ובפעם אחת לא מיהא.

הגה"ק גאב"ד שטעבין זצוק"ל, דובב מישרים ח"ד ס"ו שיט

העוד אבי חי, היינו מדת היסוד

העוד אבי חי. (מה, א)

שמעתי מהרה"צ ר"מ מסטעפין ששמע מזקנו הצדיק הרש"ח מקאידענוב שה' בבאברויסק והלך הצדיק ר' הלל מפאריץ ליתן לו שלום וביקש ממנו שיגיד לו תורה, ואמר [מ"ן אדמו"ר הזקן ז"ע] מה זו שאלה העוד אבי חי, אחרי שטוען איך אעלה אל אבי (מד, לד) א"כ בודאי חי הוא, ואמר לפרש שהוא (הודעה) עוד בגימ' יסוד, ופירושו העוד בחי' יסוד של אביכם חי היינו שלא נפגם [נראה שהכוונה האם אחרי הפרד יוסף מעמו, האם עדיין נשאר במדרגתו במדת היסוד].

כתבי הרה"א ביחובסקי ז"ל, עמ' טז

על ידי נר שבת ונר חנוכה נשפע אור ושכל מן השמים שיוכל האדם לחפש ולמצוא מה שצריך

שמעתי בשם אאמו"ר רבינו הגדול מוה"ר שלמה חיים ז"ע על הא דאמר רז"ל (פסחים ז) אמר רב חסדא למדנו מציאה ממצאיה, ומציאה מחיפוש, ומציאה מחיפוש, ומציאה מנרות, ונרות מנר. מציאה ממצאיה, כתיב הכא (שמות יב, יט) שאור לא ימצא, וכתב התם (בראשית מד, יב) ויחפש וגו' וימצא הגביע. וקשה האיך אנו למדים מציאה ממצאיה, הרי כאן כתיב לא ימצא והתם כתיב וימצא. וי"ל

ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו וגו', ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד וגו'. (מב, כא - כב). לכאן צ"ב מה בא ראובן להוכיחם עתה כאשר הם בעצמם מהרהרים תשובה בליבם. אלא דבסנהדרין א"ל (מ. וכן ברמב"ם הל' סנהדרין פ"ב ה"ג) שבת דין שראו כולם חובה פוטריין אותו, ורק כאשר דין אחד לכה"פ ראה זכות אפשר לחיבו, א"כ יש להקשות על השבטים שחייבו את יוסף מיתה הרי כולם כאחד פסקו שחייב מיתה ולא היה אחד שזיכה, כיצד יכלו לגמור דינו לחובה, והוא מה שאמרו השבטים אבל אשמים אנחנו כי לא היינו רשאים לגמור דינו לחובה מאחר שכולם כאחד גמרו דינו לחובה. על כן אמר להם ראובן הלא אמרתי אליכם לאמר הרי אני למדתי עליו זכות כשאמרתי אל תחטאו בילד, ושם נפסק דאפילו זכות קלה הוי זכות, על כן רשאים היינו לפסוק דינו לחובה.

קידו"ר תשע"ז

דזה בזה תליא, אם שאור לא ימצא - היינו היצר הרע המעווול ומחמץ, אז וימצא הגביע - יכולים למצוא בחינת הקדושה, גבי"ע עם הכולל גימטריא אלהי"ם. מציאה מחיפוש - כלומר איך יכולים למצא, על ידי חיפוש. ומציאה מחיפוש - כי צריך הרבה לחפש אחר הקדושה, וכמו שכתוב (משלי ב, ד - ה) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'. ומציאה מנרות - היינו על ידי נר שבת ונר חנוכה, שעל ידם נשפע לו אור ושכל מן השמים שיוכל לחפש באמת ולמצא מה שצריך. ונרות מקבלין קדושה מנר ה', ודפח"ח ושי"י.

רבינו הגה"ק מוה"ר ש' מבראיהן ז"ע, דברי שלום מקץ

באריזים נפלה שלהבת וליחכה את הקיר

מ"ן אדמו"ר הזקן ז"ע סיפר מהרה"ק מבארדיטשוב ז"ע שאמר, שהוא מקנא ביושבי הכפרים שמדליקים נרות חנוכה ע"י שמדביקים הנרות בכותל, וכך נשאר הרשימה בכותל לכל השנה, דהיינו ע"י שנשרף קצת על הכותל מהדלקת הנרות, ובעת שאמר הרה"ק מבארדיטשוב דברים אלו יצאה אש מהמנורה שלו וליחכה הכותל. ובעת שסיפר אדמו"ר הזקן ז"ע עובדא זו, יצא ג"כ אש מהמנורה שלו וליחכה את הקיר, ונשאר הרושם לכל השנה.

שבת חנוכה שחל בראש חודש

מאמרים מלוקטים מכ"ק מ"ן אדמו"ר שליט"א

בשבת זו יש ג' קדושות, ג' הזכרות בברכת המזון, כאשר ברכת המזון שהזכרתה משולשת, הוראתה היא על עצם הסעודות שקדושתם משולשת ובחינתם גבוהה ביותר. אף מוציאים ג' ספרי תורה ובזוה"ק א"ל (תפלת בריך שמיה) כד מפקין ספר תורה בצייבורא למקרי ביה מתפתחין תרעי דשמיא דרחמי ומעוררין את האהבה לעילא, ובודאי כאשר מוציאים ג' ספרי תורה נעשה עת רצון ביותר. (עי' קדושת לוי - קדושה חמישית לחנוכה שסגולת ג' ספרי תורה בשבת חנוכה ראש חודש לבטל גזירות רעות שנוהרים שרי האומות נגד תורתנו הק').

ויין ישמה לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד. מרמז הוא על שבת חנוכה שחל ב"ח. יין ישמה לבב אנוש, רמז הוא על שב"ק שמקדשים ביין, להצהיל פנים משמן, מרמז על חנוכה שעבודתה בנר, ולחם לבב אנוש יסעד, אות היא על ראש חודש כדכתיב מדוע לא באת אל הלחם גם תמול גם היום, והדברים עתיקים.

עבודת נר חנוכה במוצאי שבת

ת"ש דאמר ריב"ל עשית שהיתה דולקת והולכת כל היום כולו, למוצאי שבת מכבה ומדליקה (שבת כג.). רצ"ל כשבא מוצאי שבת אזי יחשוב האדם במחשבתו שהתלהטות תשוקתו שהיה לו עד עתה אינו כלום, כי לא נתגלה עדיין אור הגנוז בהתחדשות כללות העולמות והנבראים בהתגלות אור בחינת שבת דלעתיד, ועדין אנחנו בגלות, ולזה אנו מבינים שאין עבודתנו על השלימות. ולזה במוצאי שבת יחשוב שזה השבת שבגלות וסוד הארות שהיה לנו עד עתה אינו על השלימות כי הוא רק בהתעוררות מלמעלה, ולזה נקרא מכבה. ולזה צריך האדם שיתחוק את עצמו ויעמוד להדליק נר חנוכה להתלהט נשמתו בהדלקת נר חנוכה מתתא לעילא, שנזכה כעת ע"י עבודתנו והתלהבות והשתוקקות נשמתנו יתגלה האור הגנוז שיתגלה לעתיד לבוא שיתחדש כללות העולמות והנבראים על ידינו, וזה שאמר למוצאי שבת מכבה ומדליקה והבן.

מאיר עיני חכמים שער יח פ"א ע"ש באריכות

עמודי אור

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע

ו' טבת תרנ"ט

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם. במד"ר ויהי מקץ קץ שם לחושך - זמן נתן לעולם כמה שנים יעשה באפלה וכו', שכל זמן שיציה"ר בעולם אופל וצלמות בעולם, נעקר יצה"ר מן העולם אין אופל וצלמות בעולם. הרי דמיירי הפסוק בקץ הגאולה, לכן יש לפרש ויהי מקץ כאשר יהיה זמן קץ הגאולה במהרה בימינו אמן, 'שנתים' מה שצריך לתקן במשך שנים, 'מים' יתוקן בימים.

'פרעה' מה שנתקלקל בעונותינו הרבים, מלשון הכתוב 'פרעהו אל תעבור בו' (משלי ד טו), 'חולם' מלשון עתים חלים, פירש רש"י ז"ל (פסחים עה: ד"ה חלים) בריא כלומר יתוקן אז.

דברי יחזקאל מקץ

עבר להתגורר באוהעל שבהונגריה שם ישב בצל זקנו הקדוש, ממנה תוצאות חיים הרה"ק ר' נפתלי שהסתלק ע"פ אביו רח"ל והוציא אביו את דברי תורתו הנפלאים בספר 'אילה שלוחה', ובתו אשת רבי פינחס תאומים.

לאחר תשע שנים בשנת תקצ"ט נסתלקה הרבנית לב"ע, ובשנת ת"ר נשא רבינו בעצת חותנו - זקינו את הרבנית בת גיסו רבי מרדכי זילברשטיין אבדק"ק האלאשיץ חתן הרה"ק האריה דבי עילאי, מזיווג זה נולד בנו מ"מ הרה"ק ר' משה משינאווא, אולם גם היא לא האריכה ימים ונסתלקה כעבור שנים בודדות, וכבר בשנת תר"ו נשא את זוגתו השלישית - בת הרה"ק ר' יהודה צבי מראזלא, אולם לא היה לרבינו צאצאים מזיווג זה ואף היא נסתלקה לאחר זמן לא רב.

אחר הסתלקות זוגתו השלישית נסע לרבו הק' מבעלזא כשבמחשבתו לישאר שם לעסוק בתורה ועבודה בפרישות מכל עניני העולם, אך רבו הק' צוה עליו לישא אשה, ואף שידך לו את בת גיסו הגה"צ ר' צבי הירש רמ"ז אבד"ק לעשנוב - אחיה של הרבנית מלכה, על שידוך זה מסופר כי שאלו את פי הרה"ק מבעלזא האם אכן מסכים הוא, הרה"ק שכבר היה חלוש ביותר, נהגן בראשו להסכמה ואף רימו שיתן נדוניה לחתן.

שלח רבינו את בתו לראות את המדוברת ואמרה לו שנמוכת קומה היא, ביני לביני נסתלק הרה"ק מבעלזא ובנו מ"מ הרה"ק ר' יהושע אמר לו כי אביו לא הותר ירושה מלבד חובות ע"כ לא יכול לעמוד בהתחייבות, בשמוע רבינו זאת אמר הלא אשה זו היא גם אלמנה גם נמוכת קומה וגם עניה, אם אני לא אשאנה מי יקחנה? עמד ונשאה באומרו שתקוותו היא שתחול עליו ברכת רז"ל שהנושא אשה לשם שמים הווין ליה בנים כשרים.

ואכן זכה רבינו והעמיד ממנה את בניו הק' אלוף אלפי ישראל, הרה"ק ר' אברהם שלום מסטראפקוב, הרה"ק ר' לייבוש מטארנא, הרה"ק ר' שמחה ישכר בער אבד"ק צ'עשינוב. אשר רבבות אלפי ישראל צעדו לאורם. עוד נשא רבינו בחמישית את נכדת הרה"ק הרבי ר' אלימלך, באומרו שהתפלל על ציונו לזכות לינשא לצאצאיו.

ביד עבדי הנביאים

רבותיו המובהקים היו הרה"ק ר' אשר ישעיה מראפשיץ אשר לקחו אביו להסתופף בצילו כבר בילדותו, הרה"ק קירבו ביותר והדריכו שעות ארוכות בדרכי העבודה, אחר הסתלקות רבו זה הסתופף בצל הרה"ק ר' צבי הירש מרימנוב, כמו"כ הסתופף בצל צדיקים רבים נוספים וברצותו להתחקות אחר הנהגותיהם באמת, לא גילה את זהותו בין הצדיקים הרבים פקד את היכלו של הרה"ק הבית אהרן מקארלין אולם הבית אהרן כיבדו ביותר באמרו 'מפנינו אי אפשר להיסתר...!'

המשך יבוא בגליון הבא בעז"ה

דברים נפלאים שמספר רבינו ביומי

דחנוכה בשם זקנו ה'ברוך טעם'

הרב בעל מנחת אלעזר ממונקאטש שמע מרבינו ביומי דחנוכה בשם זקנו הגה"ק בעל ה'ברוך טעם' זי"ע ליישב מדוע תקנו בחנוכה ענין מהדרין מן המהדרין, ולא מצינו כן בשאר מצות, ידועה עוד קושיית החכם צבי למה הוצרכו לנס למאן דאמר (והכי ק"ל) טומאה הותרה בציבור.

ותירץ הברוך טעם על פי הנפסק בשו"ע יו"ד סי' קנ"ז) שעל כל העבירות חוץ מעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, אם אומרים לאדם שיעבור עליהם או יהרג אזי אם הוא בצנעה, אם ירצה יעבור ולא יהרג, ואם ירצה להחמיר על עצמו וליהרג רשאי, אבל בפרהסיא או בשעת הגזירה יהרג ולא יעבור, והיינו במצות לא תעשה, אבל בביטול עשה יעבור ולא יהרג.

וכתב הב"ח (ש) בשם הנימוקי יוסף שאם הוא אדם גדול וחסיד וירא שמים ורואה שהדור פרוץ בכך, רשאי לקדש את ה' ולמסור את נפשו אפילו על מצוה קלה, כדי שיראו העם ליראה השם ולא יהבו בכל לבם, והיינו דאמרינן (פסחים ג:) מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמם לכבשן האש וגו', דאף על פי שלא היתה ע"ז אלא אנדרטי לכבוד בעלמא, מתוך שרבים היו סבורין שהיא ע"ז מסרו נפשם לקדש ה'.

אמרי' במדרש (ויק"ד לב א) מה לך יוצא ליסקל, שמלתי את בני. מה לך יוצא ליצל על שנטלתי לולב, דמשמע שהיו מוסרין עצמם על קדושת השם לפני משורת הדין, דוודאי לא היו מחוייבים בכך אפילו בשעת השמד [דמצוות עשה היא] ואכן פסק הרמ"א דאם רוצה ליהרג ולקיים המצות עשה הרשות בידו, והנה היוונים גזרו על מצות מילה, ומצד הדין אין שום חיוב למסור נפשם על מצות מילה אפילו בשעת השמד כאמור, וא"כ בני ישראל שבאותו הדור מסרו נפשם על קידוש השם לפני משורת הדין וכד' הנמוק"י.

לפי"ז מיושבת קושיית החכם צבי, אמנם מצד הדין טומאה הותרה בציבור והיו רשאים להדליק המנורה בשמן טמא, אבל הם רצו לקיים המצוה בהידור, לפני משורת הדין, שכן כל מלחמתם עד הלום היתה לפני משורת הדין ומידת חסידות, ואתי שפיר אמאי תקנו בחנוכה מהדרין מן המהדרין שכן כל עניינה היתה לפני משורת הדין.

ברכת מזל טוב

להרב החסיד ר' שלום ברוך לנדאו שליט"א

לרגל השמחה השרויה במעונו

בנישואי נכדו הבה"ח פע"ח שלמה הי"ו

בן לבנו הרה"ג חנוך העניך דוב הי"ו

ויהי רצון שזכות אבות לבנים יזכור שיעלה היווג יפה

ויתברכו ככל טוב בנ"ר

ברכת מזל טוב מעומקא דליבא

לידידי עוז, חכמת אדם תאיר פניו, עושה ומעשה בכל עת ועונה לכל רבב שבקודשה,

צנא מלא ספרא, פה מפיק מרגליות, אציל המדות וזן הרעיון

הרב חנוך העניך דוב לנדאו שליט"א

לרגל שמחת לבו בחתנת תור נישואי בנו בבורו הבתור המופלג בתורה ויראת שמים

טהורה

החתן שלמה הי"ו בשעת"מ

תעבר עתידתו שיעלה היווג יפה יפה לתפארת אבה"ק ורבה"ק, אך טוב חסד

ידרשכם כל ימי חיכם.

ארה"ק פינחס ארליך